

F. V. LENGNIK

VLADIMIR ILJITŠ
JA TYÖNJÄRJESTELYKYSYMYKSET

Jouduin tapaamaan Vladimir Iljitšia melko usein ollessani vv. 1918 ja 1919 Korkeimman Kansantalouselvoston byyryon jäsen, sillä hän oli siihen aikaan hyvin kiinnostunut teollisuutta suoraan tai välillisesti koskevista kysymyksistä.

Eräässä keskustelussa — varmaankin Kremlissä Kansankomissaarien Neuvostossa — Vladimir Iljitš lausui ajatuksen, että meillä pitäisi perustaa erikoinen instituutti hoitamaan työn tieteellisten järjestelyaatteiden tutkimista ja käytännöllistä toteuttamista. Vladimir Iljitš nimitti sitä taylorismin tutkimuslaitokseksi, mikä kohtasi vastustusta, sillä taylorismi oli monista hienpuserrusjärjestelmä, mutta muistan Vladimir Iljitšin harmistuneena lausuneen, että *nyt*, kun valta oli työläisten eikä porvariston käsissä, meidän tulee suhtautua työkysymyksiin kokonaan uudella tavalla, ei rajoittua taylorismin paljaaseen kieltämiseen, vaan ottaa päämääräksi poistaa tieteellisten etsintöjen ja käytännöllisten kokeiden avulla taylorismista sen porvarillinen puoli ja erottaa huolellisesti kaikki se, mikä voi *helpottaa* työläisen työtä, kun raskas fyysillinen työ siirretään koneen suoritettavaksi ja työläisille jää ainoastaan *konetyön säännöstely*, jolloin samalla kohotetaan tehdaslaitoksen yleistä tuotantotehoa kokonaisuudessaan. Vladimir Iljitšin aktiivisella osanotolla Työn keskusinstituutti tov. Gastev edustajanaan hieinan myöhemmin sai melko suuren summan kultaa ostaakseen ulkomailta kalustoa Työn keskusinstituutille. Sittemmin VSFNT:n finanssielimet supistivat melko tuntuvasti siihen myönnettyä rahamäärää, mutta se lienee sittenkin ollut koko maailmassa ensimmäinen laitos työn tieteellisen järjestelyn alalla, joka sai varustuksiaan varten valtionvaroja (muistaakseni 30 tuhatta kultaruplaa)...

Vladimir Iljitš suhtautui hyvin huolehtivaisesti keksijöihin, jotka ehdottivat oleellisia parannuksia sotatieteessä tai jonkin

tuotantoalan parantamisessa. Koska olin Korkeimmassa Kansantalouselämyksessä harvoja puolueeseen kuuluvia insinöörejä, jouduin usein välittäjäksi hänen ja eri keksijöiden kanssakäymisessä. Vladimir Iljitšin määrätietoisuus oli tällöin todella liikuttavaa. Vaikka hänellä oli hoidettavanaan lukemattomia tehtäviä puolue- ja neuvostoelämän mitä erilaisimmilla aloilla, hän otti tavattaessa usein puheeksi jonkin häntä kiinnostavan keksinnön ja usein vaati ryhdyttäväksi pikaisesti toimenpiteisiin, että saataisiin nopeasti lausunto tai voitaisiin mahdollisimman nopeasti keksintö saada valmiiksi tai panna tehdastarkastukseen.

Voimieni mukaan yritin aina tehdä kaikkeni täyttääkseni hänen toivomuksensa, mutta jouduin toisinaan pahoittamaan hänen mieltään, milloin häntä kiinnostaneesta keksinnöstä oli saatu kielteinen lausunto, se kun herätti hänessä aina suurta pettymystä ja pahoittelua. Jos keksijä osoitti ylettömästi yksityisomistajan haluja eikä tahtonut palkkiostakaan antaa valtion tietoon keksintösalaisuuttaan, niin niissä tapauksissa hän saattoi kohdistaa repressaaalejakin sellaiseen keksijään tai päätti heittää hänet oman onnen nojaan osoittamatta valtion puolelta minkäänlaista apua.

Se erikoinen huomio, jota Vladimir Iljitš osoitti keksintätoimintaa kohtaan tasavallassa, on parhaana takeena siitä, että se ansaitsee saada osakseen kiinteää ja tarkkaavaa huomiota.

Puolue- tai neuvostoelämämme piirissä tuskin on sellaista kysymystä, joka ei olisi kiinnostanut Vladimir Iljitš Leninin kaikkikäsitteävää älyä.

